

Vár ránk a Vadnyugat!

Mintha karddal szeltek volna ketté Berlin városát 29 évvel ezelőtt. Az 1989. november 10-ére virradó éjszakától fogva nincs többé halálsáv. A határövezetből építési övezet lett. A kelet-berliniek közel harminc év után először szabadon átléphetek a fal túloldalára. A vasfüggöny megnyílt, és új korszak kezdődött. Jön az európai integráció korszaka!

Az 1989-es év olyan változásokat hozott, amelyekre igazából senki sem számított. Kétségtelen, hogy kelet közeledik nyugathoz, és ez a tendencia nagyjából 1984-ben kezdődött, amikor a szovjet televízió élőben közvetítette Gorbacsov londoni látogatását. Pedig akkor még nem is volt főtitkár, mégis a nyugat felé közeledésének köszönhető, hogy 1985-ben az lett, hiszen a már említett ominózus londoni találkozója során azt nyilatkozta róla Margaret Thatcher asszony, hogy „tetszik nekem Gorbacsov úr, lehet vele együttműködni.”¹ Ennek a nyugati tetszésnek a megnyeresével érte el a főtitkári kinevezését is. Az eltelt négy évben nagyon sok minden történt, mígnem átszakadt az első gát. 1989. november 10-én ledőlt a berlini fal.

1948-49-ben a nyugati megszállási övezetekben végbemenő márkareform miatt alakult ki a berlini blokádnak, amikor a szovjetek lezárták az összes közlekedési útvonalat Berlin és a nyugat között - „egyedül a légi szállítási útvonalakat hagyták szabadon. A blokádnak végére a nyugati és a keleti márka is megszilárdult mint fizetőeszköz, a nyugati és a szovjet megszállási övezetek között pedig egyre erősebb és látványosabb lett a divergencia. Így amikor 1949 októberében néhány nap különbséggel megalakult előbb a nyugati zónából álló Németországi Szövetségi Köztársaság, keleten pedig a Német Demokratikus Köztársaság, ezek a különbségek Európa térképén is láthatóvá váltak.”²

Aztán egyre inkább szembetűnt az két zóna életszínvonala közötti különbség, és Berlin lett a nyugatra történő emigráció színtere. Ez ellen épült a fal, melyet építéskor Fasisztaellenes védőfalnak kereszteltek. A várost átszelő 155 km hosszú építmény egész Nyugat-Berlint körülölelte. Nyugat és kelet megosztottságának szimbóluma úgy épült, hogy „Malter Walter, azaz Walter Ulbricht a Keletnémet Állampárt 1961. június 15-i sajtótájékoztatóján azt mondta: „*Niemand hat die Absicht, eine Mauer zu errichten*” – magyarul: „senkinek sem áll szándékában falat építeni”. Ennek ellenére alig két hónappal később, augusztus 13-án azonban

---

¹ Szilágyi Ákos – Borisz Sztár és a sztárevicsek, Helikon 2000, ISBN 963 208 644 9, 138. oldal

² Greczula Levente László – Még száz évig állni fog https://mandiner.hu/cikk/20210813_berlini_fal_60

betonkeverők és építőmunkások zaja ébresztette a berliniet. A Német Demokratikus Köztársaság vezetése egyoldalúan megkezdte a Kelet- és Nyugat-Berlin közötti határ lezárását. A berlini fal a hidegháború és német megosztottság legkézzelfoghatóbb jelképévé vált. Huszonkilenc esztendő és három hónap után Németország fővárosának lakossága együttes erővel, vésővel, kalapáccsal és csákánnyal ledöntötte ezt a bizarr építményt. Az esemény arra készítette a németeket, hogy a jövőben november 9-e legyen a német egység ünnepe. „Berlin lakói még mindig hitetlenkedve próbálják tudomásul venni az omladozó fal mindkét oldalán, hogy nemrég még áthatolhatatlan határ elvesztette a jelentőségét. Ez a határ nemcsak államokat, gazdasági és társadalmi rendszereket választott el, hanem maga volt „A határ“ a világ két szembenálló rendszere között.”³

Az Európai Parlament hónapokon át egyeztetőfórumként szolgált a Németország újraegyesítésének előkészítésével megbízott európai vezető politikusok számára. Novemberben a parlament elnöke, „Enrique Barón Crespo a szabadság európai győzelmét üdvözlendő szót kívánt ejteni a berlini fal leomlásáról és annak geopolitikai következményeiről, ezért felkérte mind Helmut Kohl német kancellárt, mind François Mitterrand francia elnököt, aki akkor az Európai Tanács hivatalban lévő elnöke is volt, hogy Strasbourghban mondjanak beszédet a parlamenti képviselők ülésén.

H. Kohl, F. Mitterrand és E. B. Crespo⁴

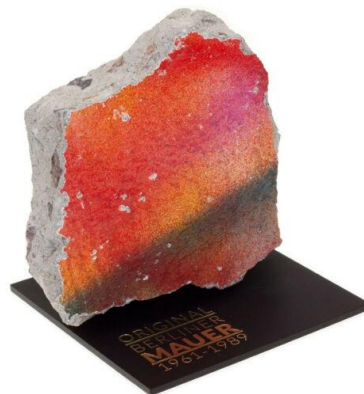
³ Kelet-Nyugat Berlin – Karl Heinz Kruger, Interpress Magazin, 1990 októberi szám, 24. oldal

⁴ European Parliament - H. Kohl, F. Mitterrand with E. Barón Crespo at the EP, 1990

Érzelmekkel telített, történelmi pillanat volt ez. Mindkét politikus megerősítette, hogy a tizenkettek állam- és kormányfői készek támogatni az Európa e részén végbemenő demokratikus reformfolyamatokat. Mivel meg voltak győződve arról, hogy az Európai Közösség sikerei követendő példaként szolgáltak és ösztönzőleg hatottak Közép- és Kelet-Európa közelmúltbeli eseményeire, hangsúlyozták, hogy a Közösségnek meg kell erősítenie belső struktúráit, és a bővítést lehetővé tévő új eszközöket kell létrehoznia. Valójában az Európai Parlament volt az első olyan közösségi intézmény, amely nyíltan beszélt a német újraegyesítésnek és a közép- és kelet-európai országok Európai Közösséghez való csatlakozásának a lehetőségéről, ugyanakkor nem hagyta figyelmen kívül a kül- és biztonságpolitikai szempontokat sem, különös tekintettel a Németország keleti határait érintő kérdésekre.“⁵

Horn Gyula, a Magyar Köztársaság külügyminisztere is bizakodva tekint a jövő felé. Véleménye szerint: „ma már nincs olyan ország – beleértve az Egyesült Államokat és a Szovjetuniót is -, amely egyedül nemzeti keretek között képes lenne boldogulni, lépést tartani ezzel a rendkívül gyors ütemű fejlődéssel. Csak a nemzetközi méretű piac, a nemzetközi méretű vállalkozás, ipar, kereskedelem biztosíthatja az erők maximális koncentrációját és a szükséges munkamegosztást.“⁶

Eközben az egykori rettegett falat birtokukba vették a művészek, festők, valamint az emléktárgyvadászok. Sokak szerint az egész falat le kéne bontani, mások szerint egy elrettentő korszak szimbólumaként meg kéne őrizni. Az már napjainkban nyilvánvaló, hogy turistalátványosság lesz, hiszen a fal darabjai bársonypárnára helyezve amerikai emléktárgyárusoknál kötnek ki.

---

⁵ <https://www.europeana.eu/hu/exhibitions/30-years-ago-the-european-parliament-and-german-reunification/helmut-kohl-and-francois-mitterrand-speak-to-the-european-parliament>

⁶ Kardos István – Horn Gyula, IPM-interjú, Interpress Magazin, 1990 februári szám, 29. oldal

Felhasznált szakirodalom:

Szilágyi Ákos – Borisz Sztár és a sztárevicsek, Helikon 2000, ISBN 963 208 644 9, 138. oldal

Greczula Levente László – Még száz évig állni fog

https://mandiner.hu/cikk/20210813_berlini_fal_60

Kelet-Nyugat Berlin – Karl Heinz Kruger, Interpress Magazin, 1990 októberi szám, 24. oldal

<https://www.europeana.eu/hu/exhibitions/30-years-ago-the-european-parliament-and-german-reunification/helmut-kohl-and-francois-mitterrand-speak-to-the-european-parliament>

Kardos István – Horn Gyula, IPM-interjú, Interpress Magazin, 1990 februári szám, 29. oldal

Fotók:

European Parliament - *H. Kohl, F. Mitterrand with E. Barón Crespo at the EP, 1990*

<https://www.ebay.com/itm/194023724069>